Izhaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.

Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 South Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXXII. Cena lista je $6.00 Entered as second-class matter January 14, 1908, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., PETEK, 14. JUNIJA (JUNE 14), 1940 Subscription $6.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 117

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Nemške čete vkorakale v glavno mesto Francije

Poslanik Bullitt informiral ameriški državni department, da so Nemci "znotraj Pariza". Premier Reynaud ponovno apeliral na Roosevelta, naj pošlje pomoč in reši Francijo. Angleški letalci bombardirajo mesta in militaristične objekte v zapadni Nemčiji

WASHINGTON, D. C., 14. jun. —Ameriški poslanik William C. Bullitt je danes zjutraj informiral državni department, da je nemška armada "znotraj Pariza", toda pojasnil ni, kaj s tem hotel. "Mesto je mirno," je priglasil.

TOURS, FRANCIJA, 14. jun. —Premier Reynaud je sinoči v svojem govoru po radiu naznanil, "da je poslal nov in zadnji apel predsedniku Rooseveltu, naj pošlje pomoč in reši Francijo. Usoda Francije še ni strta, toda njeno življenje je v nevarnosti. Amerika naj pošlje Franciji bojna letala."

WASHINGTON, D. C., 14. jun. —Predsednik Roosevelt je dejal, da bo Amerika storila vse, kar je v njeni moči, da pomaga Franciji.

Predsednikov tajnik Stephen T. Early je prej zanikal poročilo, ko ga je objavila čikaška Tribuna, da se je Francija odločila za pogajanja glede sklenitve separatnega miru z Nemčijo. To poročilo je prej zanikal državni department. Tribuna je kljub temu vztrajala pri svoji trditvi, ker je vedela, da je brez vsake podlage.

Bazel, Švica, 13. jun. — Francoski topovi so danes zjutraj pričeli bombardirati nemške utrdbe ob Renu severno od Bazla.

Tours, Francija, 13. jun. — Nemci so vrgli mehanizirano armado 80,000 mož in čez tri tisoč tankov in oklopnih avtomobilov v bitko pri Rheimsu, da zlomijo odpor francoskih brambovcev. Nacijski vojaški napori ob reki Seini so tudi ogromni. Motorne kolone izvajajo silen pritisk na francoske pozicije pri Rouenu in Vernonu.

Poveljstvo francoske armade poroča, da je bilo prodiranje Hitlerjevih kolon ustavljeno v pokrajinama Pacy sur Eure in Evreux. Med rekama Oise in Durcq so nacijske vojaške enote uprizorile več naskokov na Crepy-en-Valois in Betz, a so bile vržene nazaj. Mesto Betz leži 30 milj severnovzhodno od Pariza. Francozi poročajo, da so Nemci utrpeli velike izgube v naskokih. V pokrajini med rekama Aisne in Meuse je vse mirno.

London, 13. jun. — Angleški letalci so napadli z bombami militaristične objekte pri Kolinu in drugih krajih zapadne Nemčije, se glasi poročilo letalskega ministra. Dalje so bombardirali nemške vojaške koncentracije južnovzhodno od Rouena.

Pariz, 13. jun. — Vsi Italijani v Franciji v starosti 17 do 60 let se bodo morali registrirati v policijskih uradih. Oni, ki ne bodo dali izjave glede lojalnosti napram Franciji, bodo internirani. Več italijanskih organizacij, ki sovražijo Mussolinijev režim, je proglasilo lojalnost Franciji.

Naznanjeno je bilo, da bo vsa italijanska lastnina v Franciji zasežena. Včeraj so se vršile protiitalijanske demonstracije v več francoskih mestih. Na italijanske trgovine v Parizu so bili uprizorjeni navali.

Berlin, 13. jun. — "Bitka za Francijo je v praktičnem smislu že izvojevana," se glasi uradno naznanilo. Na glavni berlinski radiopostaji je bilo sinoči izrečeno sledeče svarilo: "Pariz mora izbirati. Mi lahko pokažemo samo na Rotterdam in Varšavo kot opozorilo, kakšna usoda je zadela obe mesti, ker se nista hoteli podati. Slična usoda bo zadela tudi Pariz in druga francoska mesta."

Poročilo vrhovnega poveljstva se glasi, da so nemške kolone prekoračile reki Seine in Marne in zdaj ogražajo francosko prestolico, ki je že obkrožena v treh strani. Rouen in Rheims sta v nemških rokah. Pri St. Valery-en-Cauxu ob Rokavskem zalivu je bilo ujetih 20,000 francoskih in angleških vojakov. Šest generalov — pet francoskih in eden angleški — se je podalo. Nemci so zasegli ogromno količino orožja in bojnega materiala.

Naciji so včeraj zasedli Compiegne, ki leži 40 milj severnovzhodno od Pariza in kjer so predstavniki nemške armade 11. novembra l. 1918 podpisali premirje, katero je zaključilo svetovno vojno. Spomenik, ki so ga postavili Francozi v tem mestu kot spomin na tisti dan, je v nemških rokah. Na spomeniku so besede: "Tu je poginila zločinska nadutost nemškega imperija."

Nemci poročajo, da je večji del francoske armade, ki jo tvori 60 divizij, uničen in razpršen. Ostanki te armade so obkroženi. Druga vest pravi, da so nemški bombniki potopili sedem angleških transportnih ladij in poškodovali deset drugih.

Padec ameriške izvozne trgovine

Posledica Hitlerjeve invazije Danske in Norveške

Washington, D. C., 13. jun. — Ameriška trgovina z Norveško in Dansko je padla skoro na ničlo od Hitlerjeve invazije Skandinavije. To kažejo številke, ki jih je objavil trgovinski department.

Izvoz ameriškega blaga na Dansko v aprilu je znašal samo $110,000. V istem mesecu preteklega leta je znašal $2,670,000. Izvoz blaga na Norveško je predstavljal v istem mesecu $237,000, na Švedsko pa $2,078,000. Preteklo leto je vrednost ameriškega izvoza v aprilu na Švedsko znašala $6,629,700, na Norveško pa $3,897,000. Uvoz blaga iz teh držav v Ameriko je bil tudi reduciran.

Amerika je izgubila tržišča za svoje izdelke in blago tudi v Belgiji in Holandiji, ki sta tudi prišli pod Hitlerjevo oblast. Poročilo trgovinskega departmenta naglaša, da je Amerika delno nadomestila izgubo s povečanjem izvoza blaga v države Južne Amerike.

Britske čete v Vzhodni Indiji

Tokio, 13. jun. — Tukajšnji list Nichi Nichi je sinoči objavil poročilo iz Surabayja, holandske Vzhodne Indije, da se je tamkaj izkrcalo dva tisoč angleških vojakov. Poslanika Anglije in Holandske v Tokiju sta takoj zanikala poročilo.

Poslaniki treh držav dospeli v Moskvo

Ojačanje sovjetske oborožene sile v Litvi

Moskva, 13. jun. — Poslaniki treh zavojevanih držav so včeraj dospeli v glavno mesto sovjetske Rusije. Stafford Cripps in Erik Labonne, poslanika Anglije in Francije, sta dospela v Moskvo skupno z letalom. Dr. Augusto Rosso, italijanski poslanik, se je pripeljal po železnici. On je bil prej poslanik v Washingtonu.

Rosso je v tehničnem smislu odpotoval iz Moskve v Rim na "dopust" v zadnjem decembru. Pravi vzrok odhoda pa je bila sovjetska invazija Finske, ki je izzvala demonstracije proti Rusiji v Italiji.

Stockholm, Švedska, 13. jun. — Švedski reporter v Kovnu, Litva, je poslal poročilo svojemu listu, da se je litovski premier Merkys vrnil domov iz Moskve, kjer je imel razgovore s sovjetskimi voditelji. Poročilo namiguje, da sta Litva in sovjetska Rusija sklenili tajen dogovor, na čigar podlagi bo Rusija ojačila svojo vojaško silo v baltiški državici.

Iz tega mnogi sklepajo, da hoče Stalin ojačiti svoje vojaške posadke v Litvi iz bojazni pred ekspanzijo nacijske Nemčije na sever. Rusija ima že zdaj velike vojaške garnizije v Litvi, Estoniji in Latviji. Število ruskih vojakov v teh državicah prekaša število domačinskega vojaštva.

Komunistični vodja izgubil državljanstvo

San Francisco, Cal., 13. jun. — Federalni sodnik Michael J. Roche je odvzel državljanske pravice Williamu Schneidermanu, tajniku komunistične stranke v Californiji. Sodnik je dejal, da je to storil, ker je Schneiderman član organizacije, ki agitira za nasilno strmoglavljenje ameriške vlade in ker je dobil državljanstvo nelegalno. Schneiderman je bil naturaliziran v Los Angelesu l. 1927. Frank Hennessy, federalni distriktni pravdnik, je prej izjavil, da bo uvedel postopanje glede deportacije Schneidermana v Rusijo, kjer je bil rojen.

Židje pripravljeni na boj proti nacijem

New York, 13. jun. — Okrog 100,000 židov vojaške starosti je pripravljenih pomagati zaveznikom v borbi proti nacijem. Vladimir Jabotinsky, predsednik Svetovne zionistične organizacije, je dejal, da so se pogajanja z avtoritetami v Londonu, Parizu, Ottawi in Washington že pričela. Izrazil je tudi upanje, da bo kongres kmalu preklical nevtralnostni zakon, ki prepoveduje ameriškim državljanom vstop v armade tujih držav.

Italija pretrgala zveze s štirimi državami

Rim, 13. jun.—Italija je včeraj pretrgala diplomatične zveze s Holandsko, Belgijo, Norveško in Poljsko, z državami, ki so prišle pod oblast nacijske Nemčije. Zunanji minister grof Ciano je naznanil odlok svoje vlade poslanikom teh držav v Rimu. Vzrok pretrganja diplomatičnih zvez je, ker so omenjene države sovražnice Nemčije, zaveznice Italije.

ITALIJA SKUŠA IZOLIRATI ANGLEŠKI OTOK

Bojne ladje polagajo mine okrog Malte

OBNOVA ODNOŠAJEV Z RUSIJO

Rim, 13. jun. — Italija skuša presekati Stredozemsko morje na dvoje s polaganjem min okrog Malte, angleškega trdnjavskega otoka v tem morju. Namen je preprečitev transferiranja zavezniških bojnih ladij in parnikov iz zapadnega dela Sredozemskega morja v vzhodni del.

Parniki nezavojevanih držav, ki plovejo od enega konca Sredozemskega morja proti drugemu, imajo še odprto pot skozi tesno ožino na obeh straneh Messine, italijanskga pristaniščnega mesta, ki leži med Korziko, francoskim otokom, in Italijo. Polje min se razteza od zapadne strani obrežja Tunisije, francoske kolonije v Afriki, do obrežja Sardinije in dalje proti Siciliji.

Zavezniki so včeraj zanesli vojno v severno Italijo. Angleška in francoska bojna letala so bombardirala Turin, Milan in druga italijanska mesta. Napadena je bila tudi pokrajina Ligurija in njeno obrežje, kjer je Genova, važna italijanska luka.

Zdaj še ni znano, ali bodo Mussolinijeve legije udrle preko Alp v južno Francijo, kjer so zbrane francoske čete. Prej objavljena poročila so se glasila, da so Italijani prekoračili mejo in udrli na francosko ozemlje. Ta so bila sedaj zanikana.

Italija je včeraj obnovila normalne odnošaje s sovjetsko Rusijo. Ruski poslanik Nikolaj Gorelkin je dospel v Italijo preko Jugoslavije. On je zapustil Rim v zadnjem decembru in ni niti predložil poverilnice italijanskemu kralju, ker so se takrat pričele demonstracije proti Rusiji v Rimu v znak protesta, ker je Stalin invadiral in napadel Finsko.

Atene, Grčija, 13. jun. — Grški parnik Zinavia je včeraj zadel ob mino v bližini italijanskega otoka Pantelleria in se potopil. Dva mornarja od posadke 30 mož sta utonila. Otok leži med Sicilijo in Tunisijo.

Sydney, Avstralija, 13. jun. — Mornariški minister je sinoči naznanil, da so člani posadke italijanskega parnika Romola sami uničili ta parnik, ko mu je pretila zasega po avstralski bojni ladji. Vsi člani posadke so se rešili.

Kalkuta, Indija, 13. jun. — Vlada je včeraj zasegla italijanski parnik Calabria, se glasi uradno naznanilo.

Madrid, Španija, 13. jun. — Francoska transportna ladja General Lepine s 700 vojaki in potniki na svojem krovu je sinoči pribežala v Alicanto, špansko luko ob Sredozemskem morju, pred podmornico, ki jo je zasledovala. Kapitan parnika je bil obveščen, da mora zapustiti špansko luko v 24 urah, drugače bo interniran.

Ogrski list suspendiran zaradi napada na Ameriko

Budimpešta, Ogrska, 15. jun. List Magyarsag, glasilo ogrskih nacijev, je vlada včeraj suspendirala za teden dni, ker je pisal, "da bodo Američani ponovno izvolili Roosevelta za predsednika, ker njih razum je na stopnji otrok." Akcija je sledila, ko je ameriški poslanik protestiral pri ogrski vladi zaradi žaljenja ameriških volilcev.

La Follette za obdavčenje profitov

Načrt naletel na opozicijo

Washington, D. C., 13. jun.—Senator Robert M. La Follette, progresivec iz Wisconsina, je naznanil, da bo kmalu predložil zakonski načrt glede obdavčenja nezmernih profitov izdelovalcev vojnih potrebščin. Senator je povedal reporterjem, da je že vprašal federalni zakladni department za informacije in podatke glede vsote dohodkov, ki bodo prišli v blagajno kot posledica naloženih davkov. Kadar jih bo dobil, jih bo predložil senatnemu finančnemu odseku, ko bo otvoril diskuzijo o Rooseveltovem načrtu, ki določa potrošnjo nadaljnje vsote za ojačanje oborožene sile. Načrt bo sprejet v nižji zbornici ta teden, nakar bo predložen senatu.

Zbornični odsek je priporočil študijo obdavčenja nezmernih profitov z vidika uveljavljenja potrebnih zakonov v prihodnjem zasedanju kongresa. V svojem poročilu je naglasil, da ne sme biti ustvarjena priložnost, da Amerika dobi nove milijonarje ali pa za obogatenje posameznikov v zvezi z izvajanjem oborožitvenega programa.

La Follette je dejal, "da ne vidi nobenega razloga za odpor s strani industrijskih koncernov, ki bodo delali velike profite, proti vrnitvi dela dobička federalni vladi, od katere bodo prejemali naročila." Slično mnenje so izrazili tudi nekateri republikanski senatorji.

Trije demokratski senatorji so naznanili, da bodo vodili opozicijo proti La Follettovemu načrtu. Ti so Harrison, načelnik senatnega finančnega odseka, George in Adams. "Amerika še ni v vojni in jaz ne vidim nobenega razloga za obdavčenje vojnih profitov v tem času," je rekel Harrison. "Ne vem, zakaj naj bi križali velebiznis, ker nekateri mislijo, da nas bo nekdo napadel v bodočnosti in da se moramo že zdaj pripraviti, da odbijemo napad."

Harrison je dejal, da bo njegov odsek otvoril zaslišanje o davčnem načrtu in napovedal je končno akcijo v senatu predno bo kongres zaključil svoje zasedanje, če se ne bo pojavila dolga in ostra kontroverza.

Sporazum med Anglijo in Japonsko

Japonska letala napadla Čungking

Tokio, 13. jun. — Kampanja Velike Britanije, da naveže prijateljstvo z Japonsko, je rodila sad. Poslanik Robert Leslie Craigie in Masajuki Tani, japonski zunanji podminister, sta sinoči naznanila dosego sporazuma glede preklica japonske blokade angleške koncesije v Tientsinu, Kitajska.

Domej, uradna časopisna agentura, poroča, da je bil dosežen sporazum tudi glede zaloge srebra v angleški koncesiji, ki predstavlja vrednost $12,000,000. Detajli sporazuma niso bili objavljeni, toda to se bo zgodilo danes.

Čungking, Kitajska, 13. jun. —Čez sto japonskih bojnih letal je včeraj navalilo na to mesto, kjer je začasni sedež kitajske vlade. Napad je trajal 23 minut in v tem času so Japonci vrgli več sto bomb, ki so ubile in ranile okrog 1500 ljudi. Ena bomba je treščila na tla v bližini ameriškega poslaništva.

Japonske bombe so porušile dve tretjini mesta in povzročile ogromno škodo. Okrog 150,000 prebivalcev je brez strehe.

Domače vesti

Avto ubil člana

Elmgrove, W. Va. — Viljem Šušteršič, star 23 let in član društva 425 SNPJ, je bil te dni ubit v avtomobilu, ki ga je vozila njegova žena Annie, tudi članica omenjenega društva, katera je bila hudo poškodovana. Dve drugi osebi v avtu sta bili lahko ranjeni. Nesreča se je zgodila v hudem dežju, ko je avto zavozil na tir ulične železnice in žena ga je hotela hitro spraviti proč, pri tem se je pa avto zaletel v telefonski drog in se razbil. Pokojnik je bil rojen v Triladelphiji, Pa.

Nov grob v Kansasu

Frontenac, Kans. — V bolnišnici v Pittsburgu, Kans., je 31. maja umrl John Čremošnik, star 62 let in rojen v okolici Celja na Štajerskem. V Ameriki je bil 34 let in toliko časa tudi član SNPJ. Leta 1928 je odšel v Chicago, kjer je bil pobit pri delu v tovarni in tista poškodba, od katere ni nikdar okreval, ga je zdaj spravila v grob. V Ameriki zapušča tri hčere in brata, v starem kraju pa dva brata in sestro.

Vesti iz Pennsylvanije

Strabane, Pa. — Mary Bernik in njen sin Lovrenc iz Detroita, Mich., sta pred dnevi obiskala svoje sorodnike v Cecilu, Pa. — Justina Belle, članica SNPJ, se je 8. junija omožila z Mikom Dohonichem. Obilo sreče! — V Heilwoodu, Pa., je umrl Fr. Korelec, star 76 let in doma iz Čateža na Dolenjskem. Sorodnikov ni imel.

Čikaške vesti

Chicago. — Poroke: Charles Medved in Helen Livieri, William Sirtak in Johana Grahovec, Jos. Kotar in Lorraine Kiffer ter Frank Petrovič in Lillian Stark.

Iz Joliета

Joliet. — Pred dnevi je tu umrl Jernej Pirc, star 71 let in doma iz Ajdovca pri Žužemberku. V Ameriki je bil 33 let.

Clevelandske novice

Cleveland. — Te dni je umrla Frances Bečaj, stara 52 let in doma iz Bevk pri Vrhniki. V Ameriki je bila 35 let in tu zapušča moža, dva sinova, pet hčera in sestro. — Iz starega kraja, Zaboršta pri Bučki na Dolenjskem, sta se priselila Albert in Rudolf Opalk v Girard, O.

Znanost v službi narodne obrambe

Amerika lahko upreže vsa sredstva

Detroit, Mich. — 13. jun. — "Najmočnejša obrambna linija Amerike so raziskovalni laboratoriji," je izjavil F. M. Zeder, načelnik odbora direktorjev Chrysler Motor Corp. On je govoril v zvezi s proslavami 15-letnice ustanovitve korporacije, ki je ob tej priliki otvorila nov inženirski oddelek.

"Ta nova vojna z motorji in mehaničnimi sredstvi je na našem dvorišču," je nadaljeval. "Stroj notranje gonilne sile je naš otrok. Nihče na svetu ne ve toliko o porabi mehanizirane in motorne sile kot mi. Amerika ima vse, kar potrebuje. Mi imamo tovarne, laboratorije in strokovnjake. Vse to tvori prvo obrambno črto, našo trdnjavo. Nekateri so proti temu, da bi znanost služila uničevanju, temveč bi morala samo ustvarjati. To je tudi moja želja, toda vedeti moramo, da žnanost v vojni je sredstvo uničevanja. Ra- čunati moramo z dejstvom, kakršno je. Naše želje ne pridejo v poštev."

PET MILIJARD ZA OBRAMBO ZDRUŽENIH DRŽAV

Mornarica bo dobila 10,000 bojnih letal

KONSTRUKCIJA NOVIH OPORIŠČ

Washington, D. C., 13. jun.—Apropriacije za narodno obrambo so v tem zasedanju kongresa dosegle vsoto $5,021,619,622, ko je odsek za apropriacije nižje kongresne zbornice priporočil dovolitev dodatne vsote $1,706,000,000 za ojačanje oborožene sile. Istočasno je zbornica sprejela dva zakonska osnutka, da mornarica dobi 10,000 novih bojnih letal in 22 novih bojnih ladij ter izvežba 16,000 pilotov. Oba načrta sta bila poslana predsedniku Rooseveltu v podpis.

Dodatne apropriacije in sprejeti načrti določajo takojšnje povečanje regularne armade za 95,000 mož in gradnjo 46 novih bojnih ladij poleg 22 drugih, katerih konstrukcija je bila že prej odobrena. Ko se bo delo pričelo na teh 68 ladjah,bo v gradnji 160 bojnih ladij.

Odsek za apropriacije je objavil izjavo generala G. C. Marshalla, šefa armadnega štaba, ki jo je podal, ko je nastopil pred odsekom. Marshall je dejal, da on ne vidi nevarnosti invazije ameriškega ozemlja v bližnji bodočnosti, obenem pa je naglasil, "da so različne možnosti na zapadni hemisferi."

Obrambni program uključuje vsoto $3,358,000 za federalni detektivski department, da bo lahko najel 500 novih agentov. Department bo raztegnil preiskavo sabotaže, špionaže in drugih aktivnosti elementov pete kolone v Združenih državah.

Oblast civilnega letalstva bo dobila $32,000,000 za izvedbo svojega programa, ki predvideuje vežbanje 87,000 pilotov. Vsota $47,500,000 je bila dovoljena za kupovanje bojnega materiala in drugih potrebščin.

Kongres je dovolil $330,000,000 za gradnjo novih letalskih in pomorskih baz in $200,000,000 za konstrukcijo novih municijskih tovarn ter pospešitev produkcije streliva. To vsoto je predlagala komisija, ki kooperira s svetom narodne obrambe.

Španija naglasila svojo nevtralnost

Borba za afriške kolonije

Madrid, Španija, 13. jun. — Španija je včeraj proglasila svojo nevtralnost v evropski vojni. "Zdaj, ko je Italija napovedala vojno Angliji in Franciji in se je konflikt raztegnil na Sredozemlje, želi Španija poudariti svojo nevtralnost," se glasi uradna izjava vlade.

List Alcazar je objavil članek z zahtevo, da mora Španija dobiti kolonije v Afriki na račun Velike Britanije in Francije. "Ne glede na to, kako se bo zaključila sedanja vojna, je dolžnost velesil, da poravnajo krivico, ki je bila storjena Španiji," piše ta list. "Španija ni več osamljena država, temveč ima močne prijatelje. Ona se zanaša nanje, da ji bodo pomagali v borbi za posest kolonij v Afriki, ki so zdaj angleška in francoska posest."

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicaga) in Kanado $6.00 na leto, $3.00 za pol leta, $1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero $7.50 za celo leto, $3.75 za pol leta; za inozemstvo $9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada $6.00 per year, Chicago and Cicero $7.50 per year, foreign countries $9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštnino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik z listom
PROSVETA
2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oklepaju na primer (June 30, 1940), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

138

Mussolinijevo bodalo

Dobrih devet mesecev je vzelo, da je Benito Mussolini sunil z nožem, ki ga je ves ta čas držal za hrbtom. Dobrih devet mesecev že razbija diktator Adolf Hitler po severni in zapadni Evropi in zdaj je zaključil Mussolini, da je prišel čas, ko on lahko sune "gnile zapadne demokracije" z bodalom v hrbet.

Predsednik Roosevelt, ki si je nadel zadnje mesece nehvaležno in skoro desperatno nalogo, da obdrži Italijo zunaj vojne, je zadnji ponedeljek zvečer ogorčeno obtožil Mussolinija, da je "zasadil nož svojemu sosedu v hrbet." Še nikdar ni bil noben državnik tako pravično in pravilno obtožen kot je Roosevelt obtožil Benita Mussolinija—in ta obtožnica ostane v zgodovini dolga stoletja, v katerih se bo bodoče človeštvo spominjalo Benita kot največje propalice teh časov!

Na drugi strani je predsednik Roosevelt z omenjeno obtožbo izrekel misli milijonov ne samo v Ameriki, temveč po vsem svetu, kjer se še nahajajo ljudje, ki mislijo demokratično;—izrekel je misli vseh onih milijonov, ki bi bili največji hinavci, če bi rekli, da so napram temu, kar se že devet mesecev godi v Evropi, nevtralni. Ponavljamo, kar smo že najmanj trikrat zapisali v Prosveti; nihče—razen dece in idiotov—ni danes nevtralen, ker ne more biti! Ali smo za demokracijo ali smo za barbarsko diktaturo! Srednje poti ni.

Mi smo za demokracijo ne glede na to, kako slaba in nepopolna je še. Smo za demokracijo zato, da jo lahko izboljšamo, da lahko v njenem okviru popravimo svoje napake—diktature pa ne more nihče izboljšati. Zato je najslabša demokracija stokrat bolja kot "najboljša" diktatura!

Benito Mussolini, ki je ubil demokracijo v Italiji—res je bila tista demokracija slaba, toda bila je stokrat bolja od njegove diktature!—je zasadil bodalo ne le v demokracijo Francije in Anglije, marveč v demokracijo vsega sveta; zasadil je svoje bodalo tudi v demokracijo Amerike. Yes, tudi v ameriško demokracijo! Amerika je začutila rano že zadnji ponedeljek, ko je predsednik Roosevelt dvignil zgodovinsko obtožbo nad zavratnim napadalcem—in občutila bo še bolj čim dalj bodo trajali in se množili napadi diktatorjev in njihovih hlapcev.

Kaj misli Mussolini doseči in kaj sploh doseže s svojim napadom, ni zdaj važno. Mussolini je čakal, da je Hitler prej razbil sedem malih sosedov in udaril po francoski republiki, predno je on dvignil svoje črnorokarsko bodalo; računal je, da sta Francija in Anglija že smrtno ranjeni in imel bo lahko delo, nakar si bosta s Hitlerjem razdelila Evropo in Balkan.

Kaj, če se bi diktator Mussolini uštel? Kaj, če je prezgodaj računal? Če pade Pariz, ni s tem še padla vsa Francija, in če pade Francija, ni s tem še padla Anglija! Oba, Hitler in Mussolini, bosta imela še precej posla, predno ugonobita obe demokraciji na zapadu Evrope. In kaj, če se vojna zavleče? Koliko časa bo Italija vzdržala zaprta od svetovnih žitnic, surovin in olja?

Mussolini seveda računa z bliskovito zmago s pomočjo Hitlerjeve klavne mašine, toda najboljša mašina se lahko polomi v zadnjem hipu, ko je zmaga že pred nosom. Tudi najboljša mašina ni perfektna in tudi najboljši inženir lahko pade in si zlomi roko.

Pa recimo, da bo Hitlerjeva klavna mašina delovala perfektno do konca in recimo, da bo demokracija Francije in Anglije odsekana in sesekana še to poletje. Ali bo s tem konec demokracije na svetu? Diktatorja Hitler in Mussolini dobro vesta, da ne bo. Ameriška demokracija, dasi ranjena, bo še vedno živa in močna—in dokler bo ta demokracija živela, ne bosta imela diktatorja mirnega spanja in njun mir, diktiran Evropi, bo stal na pesku. Diktatorja dobro vesta, da ima Amerika sredstva, da lahko zgradi—in hitro zgradi—veliko boljšo bojno mašino kot je njiju obeh. Koliko bo torej vreden Hitler-Mussolinijev "mir" vpričo grozeče Amerike?

Še nekaj. Mussolini pravi, da ne bo napadel Jugoslavije in Balkana sploh. Kdo mu verjame? Koliko je vredna Mussolinijeva beseda? Mar je vredna več kot Hitlerjeva? Koliko je vredna beseda človeka, ki je že davno etično stoodstotno bankrotiral? Koliko je vredna beseda človeške zveri, ki čaka ugodne prilike, da lahko zasadi svojemu nasprotniku nož v hrbet? — — —

Glasovi iz naselbin

Novice iz Bridgeporta

Bridgeport, O.—V četrtek, 6. junija, smo zopet dobili domov hčerko Fredo, ki se je nahajala v otroški bolnišnici v Columbusu od 17. novembra. Prišla je domov par dni pred letom dni, ko je zbolela. Izgleda še precej dobro, toda noge ne more rabiti in tudi ne vemo, kdaj jo bo. Doma bo do 11. septembra, nakar se bo zopet vrnila v bolnišnico na operacijo nagnite kosti v stegnu desne noge. Ona je dosti prestala, vendar pa je v dobrem razpoloženju. Privezana je na posteljo, kjer bo tudi še dolgo ostala, vendar imamo upanje, da bo še hodila. Seveda bo vzelo še dolgo časa po mnenju zdravnikov, predno bo ozdravila.

Pred dvema tednoma je v bližnjem Martins Ferryju umrl John Fetters, eden najstarejših pristašev socialističnega gibanja. Bil je nemškega pokolenja, rojen tukaj in star 71 let. V soboto sem ga obiskal, ne vedoč, da je v bolnišnici, v pondeljek je pa že umrl. On je bil aktiven v unijskem in socialističnem gibanju tako rekoč vse svoje življenje do nekaj let nazaj. Pokojni Eugen Debs je pri njem parkrat prenočeval.

To mesto je pred mnogimi leti imelo socialistično upravo, ki je zgradila mestno elektrarno, s katero se zdaj ponašajo republikanci in demokratje—kdorkoli je že na krmilu. In zasluga pri tem delu je v veliki meri pokojnega Fettersa. On je bil visoke postave in pravi korenjak. Bil je dober delavec in živel je zmerno. Bil je izučen delavec—strojnik pri parnih strojih. Pred leti sva skupaj aranžirala vse večje shode za Normana Thomasa in druge. Bil je zelo radodaren za delavske stvari.

Pred leti, ko je bila stranka močna, je bil zastopnik v mestni vladi in potem tudi v občinski. Prijatelja sva bila, odkar sva se spoznala pred mnogimi leti. Ko je zadnja leta videl, kako je delavstvo razcepljeno, mi je večkrat rekel: "Jože, s takim gibanjem ne bomo nikamor prišli." Oboževal je pokojnega Debsa, s katerim sta bila osebna prijatelja in pripomnil: "Kaj bi Debs rekel, ko bi danes videl pokret, v katerem je on deloval." Dokler je mogel, je posečal tudi priredbe našega kluba ali drugače pomagal k uspehu. Zaslužil si je pokoj kot pošten delavski boritelj in naj mu bo ohranjen časten spomin!

Zadnjih par mesecev se je precej pisalo o združenju SNPJ in SSPZ. Tisti, ki ne poznamo intrig raznih intrigantov, smo na podlagi poročil s konferenc upravnih odsekov obeh organizacij, ki so se vršile v Chicagu pred konvencijo SSPZ, popolnoma mislili, da je združenje gotova stvar. To upanje je dajalo tudi prvo Jankovichevo poročilo s konvencije v Prosveti, toda druga poročila so pokazala vse nekaj drugega.

Tukaj se je pokazalo, da je imel gl. urednik Prosvete br. Molek prav, ko je zapisal v svojem članku, da združenje je in ni težka stvar. Vse je ležeče na glavnih odbornikih prizadetih organizacij, ki so v strahu za vodstvo in službe. In to se je pokazalo na zadnji konvenciji SSPZ. Seveda ne mislim vseh odbornikov, kajti nekateri so z energijo delovali za združenje in vsled tega bili tudi vrženi iz glavnega urada. Ta usoda je zadela Toneta Zajca.

Pokazalo se je, koliko zmore par ljudi, katerim je članstvo deveta briga, dasi mnogi težko zmagujejo svoj asesment in morajo stradati v tej brezposelnosti. Radi pisma Vincenta Cainkarja so znali nablufati vso delegacijo, da je spremenila svoje prvotno stališče glede združenja. Potem pa pišimo in delujmo za skupnost delavstva . . . Saj se ne more združiti še teh par tisoč, ki imajo skoro enake smernice in načela, kako se bo potem združilo delavstvo, katerega tvorijo razne narodnosti.

Kar se tiče Toneta Zajca, je nesebičen in delaven povsod, kjer gre v prid delavske mase, katera v veliki večini tvori SNPJ in SSPZ. Toneta Zajca ne hvalim kot osebo, marveč njegovo delo v preteklosti. Prislovica, da najslabše je služiti delavstvu, je resnična in se je tudi v tem primeru izkazala kot taka.

Seveda, mi nimamo pravice diktirati ali kritizirati notranje delo drugih organizacij, ker one lahko store, kar hočejo. Ampak tukaj gre za drugo stvar. Zadnjih par let se je posebno v Pittsburghu predbacivalo glavnemu odboru SNPJ, da je proti združenju. Imeli so velike debate in tudi resolucije so prihajale na seje društev in federacij. Toda zdaj se je pokazalo, kdo je za in kdo proti združenju.

Članstvo SSPZ gotovo ne bo tega dopustilo, ako imajo še količkaj demokracije in bo tiralo stvar na splošno glasovanje. Tisto Cankarjevo pismo ni noben vzrok, marveč je le orodje, katerega so nasprotniki porabili proti združenju. Glavni faktor je združitvena konvencija, ki potrdi pogodbo ali zavrže, kar ni dobrega. Seveda, pri tem je treba gledati na zakone, to je, da je združenje legalno izvršeno, ker so organizacije inkorporirane. In ker sta obe organizaciji inkorporirani v Illinoisu, bi bilo delo še toliko lažje.

Vsak zaveden član te ali druge organizacije je za združenje, ker v tem je moč. In zraven tega ni bodočnost podpornih organizacij nič kaj svetla. Tudi današnji svetovni položaj bi nas moral bolj skupaj pritegniti. Zavedajte se tisti, ki ste vedoma ali nevedoma delali proti združenju, da to ni možato in da bo prišel čas, ko boste to obžalovali. Naj ne zamre delo v prid združenju in naj gre naprej! Stvar se naj razčisti do dna, da bo članstvo pri tej ali drugi organizaciji vedelo, kdo je kdo. In kadar bo članstvo spoznalo, da je bilo preslepljeno, bo dvignilo svoj glas in povedalo, da v združenju je moč, ki koristi večini članstva v vseh ozirih.

Bliža se 12. zbor JSZ, ki se vrši v Clevelandu 4.-6. julija. JSZ in Prosvetna matica sta napravili v preteklosti ogromno izobraževalnega dela. Njih članstvo se je v nekaterih krajih pred leti tudi precej udejstvovalo v delavski politiki. Ampak zadnja leta so prišli frakcijski boji v stranko, kar ni prizaneslo niti JSZ. Pri vsem tem pa je zveza šla naprej s svojimi publikacijami—s Proletarcem, Majskim Glasom, Družinskim koledarjem in knjigami Prosvetne matice. Ni pa tiste navdušenosti kakor je bila pred leti. Seveda je brezdelje največji uradec, ampak udarec je tudi v razkolu. Ali smo ga mi povzročili? Ne. In zakaj bi morali nositi posledice in udarce drugih, ki so vzrok temu?

JSZ ima še veliko bodočnost, toda ne pod tem sistemom. Po mojem mnenju se moramo reorganizirati na smernicah, ki bodo bolj dostopne naši delavski masi; posebno pa moramo gledati, da bomo pritegnili mladino v naš krog. Mislim, da bi s tako reorientacijo in dobrim programom ter principom JSZ lahko vršila še veliko izobraževalno in kulturno delo, delo, ki spada v naše področje. Mi bi s tem pritegnili mnoge napredne organizacije in progresivne elemente, ki so včasih že z nami delali. Bila bi potrata časa, da bi v tako mali organizaciji debatirali o svetovnem preobratu, pač pa je potreben preobrat proti reakciji in osebnim ambicionistom v tej deželi med našim narodom. Ako bomo to storili na zboru, bo v resnici delo, katerega potrebuje slovenska delavska masa v Ameriki.

Joseph Snoy, 13.

Piknik zadruge v Strabanu

Strabane, Pa. — Na letni seji delničarjev tukajšnje zadruge meseca januarja je bilo sklenjeno, da zadruga priredi piknik v tem poletju za vse delničarje in odjemalce. Vsak delničar bo dobil neko število tiketov brezplačno in tudi drugi odjemalci bodo deležni brezplačne vstopnine.

Direktorij je šel takoj na delo in sklenil, da se piknik vrši 23. junija v Drenikovem parku. Uljudno so vabljeni vsi delničarji in odjemalci, da se tega pikника udeleže v velikem številu. V zadrugo so zainteresirani vsi tukajšnji Slovenci in druge narodnosti in upamo, da se bomo na tem pikniku veselo zabavali.

Če premotrimo zgodovino od leta 1918, ko je bila ustanovljena ta zadruga, bomo našli zelo zanimivo poglavje, v katerem se zrcalita pridnost in vztrajnost tukajšnjega slovenskega delavstva. Vzlic temu da nas je večina prišla s kmetov brez vsake trgovske naobrazbe, imamo smisel ne samo za trgovino, marveč tudi za vsakovrstna podjetja. Kot preprosti delavci smo se hitro udomačili in seznanili z razmerami, v katere nas je zanesla usoda. Ne samo v trgovini, marveč tudi v tukajšnjem občinskem uradu smo Slovenci dobro zastopani.

V zadrugi delajo štirje moški in dve ženski, ob sobotah pa je dodana še izredna pomoč. V depresiji, ki še ni končana, je zadruga veliko pomagala, da ni ta ali ona družina trpela pomanjkanje. Je delavsko podjetje, ki pomaga delavcu za časa stavke s kreditom in je vsem v veliko oporo. Namen zadruge ni kopičenje kapitala, temveč koristi članom in odjemalcem. Torej vsi na piknik 23. junija.

John Koklich.

Barbičeva kolona

Cleveland. — Ura je 10 zvečer. Ves dan sem že na delu in po opravkih in moral sem tudi v bolnišnico. Ko sem se vrnil, sem pričel čitati, da izvem današnje novosti od tukaj in preko morja.

Ko sem pregledal Prosveto, sem čital tudi opravičbo iz North Chicaga, Ill., od Frances Leskovec, ki pravi, da se ji "le tista clevelandska afera ni dopadla." Francki ne bom odgovarjal in te besede rabim le za podlago dopisa. Upam, da se Francka Leskovec ne bo jezila, ker ta dopisnik ima rad ženske. Kaj bi bil svet brez smehljajočih obrazov, če bi moral gledati le obraze, podobne Heintzovim kislim kumarcam?

Sedaj se pa obrnimo h Cleveland Pressu z dne 7. junija, ki sem ga prečital takoj za Prosveto. In kaj čitam v Pressu? "Cheer Hitler in Nazi Movie Here" je bil naslov. Tisoč jih je vstalo, ko so zagledali Hitlerja v filmu. "Austehen" (vstanite) je bil gotovo ukaz, dasi ga poročevalec Theo. Andrica ne omenja.

Vse to se je zgodilo sinoči v Clevelandu (ne v Nemčiji) v Švicarski dvorani na 2710 Walton ave. Dvorana je bila natlačena samih Nemcev, ki so gledali filme iz Nemčije. In ko so na platnu zagledali Adolfa, kateremu so salutirali nosilci nacijskih zastav v Berlinu, so posetniki — clevelandski Nemci — gromovito ploskali in kričali "heil" ali živijo.

O takihle aferah tudi jaz rad ne čitam. Ampak dogajajo se. In ker se dogajajo, je vprašanje, kako jih odpraviti. Kaj povzroča take afere, ki se nam ne dopadejo? Kdo je tega kriv? To se moramo najprvo vprašati. In ko dobimo odgovor, da ni vzroka na tej ali oni strani, šele potem lahko podamo svoje mnenje.

To je sramota za ljudstvo, ki uživa svobodo in pravico, da lahko ploska krutežu in nasilnežu, ki je ubil vso svobodo v Nemčiji, posebno pa delavstvu. In vendar mu ploskajo ljudje, ki so prišli iz dežele, kjer so zatirani njih lastni bratje in sestre.

Ta incident ni ostal brez odgovora. Urednik Pressa je že povedal svoje v uredniškem članku. Dejal je, da je gotovo veliko onih, ki so sinoči ploskali "firarju", postalo kar čez noč sram svojega dejanja.

Tudi mi nismo pozabili ploskanja, ki se je dogodilo pred letom dni. In kaj se še dogaja, to bomo izpustili radi cenzure — se komo kar sami cenzurirali. Bilo je precej kašljanja, a oni, ki je imel po kašlju izpljuniti, je zaprl usta in spravil za bodočnost, ki nikdar ne pove, kaj bo prinesla.

Mi tukaj v metropoli imamo afero za afero, ki nam ni povolji. Ali kaj hočemo? Danes čitam v Enakopravnosti dopis, v katerem vabijo na Naprejev izlet in naznanjajo, da bo jutri in v nedeljo zborovanje čitateljev Napreja, ki je "edini delavski list" in se bori za delavske interese "Kranjaca i Hrvata". To je afera, ki se ne dopade uredniku Prosvete, a zdi se mi, da so tudi pri Enakopravnosti rekli, da se jim ne dopade.

In ko je Milan Medvešek napisal dopis v E., če je N. potreben ali nepotreben in konštatiral, da za enkrat ni potreben, mu je pozneje sekundiral tudi Matt Petrovich v Proletarcu, obema nato pa še urednik Zaitz. To je dokaz, da se Naprej nekaterim ne dopade. Ampak N. je še tukaj in ravno tako George Vitkovich in njegov asistent Petaus iz Little Fallsa, N. Y., ki pobira naročnino in lepo zapoje: "Mi smo komunisti, ki delamo za naprej in naprej, triolaliotriolala. Kolektam, kolektam, a nobeden nič ne da. Kaj bo z Georgem in z mano, če Stalin propadel bo?" Tako vam poje ta Brdaus. (Enkrat je zapel po komunistično Križmančiču v West Parku, toda ne vem, kako se mu je dopadlo.)

To je zopet afera, ki se mnogim ne dopade, še najmanj pa temu piscu. In kaj moremo mi storiti? Nekdo mi piše, da je treba stalinovce pobijati v dopisih. Korekt! Ali tisti, ki prične in kritizira, prejema tudi kontrakritiko. Zato se meni afera ne dopade. Enkrat sem le poslal poročilo, kaj so stalinovci uganjali na zborovanju. Ali sem prejel aplavz, kakor ga je Hitler v Švicarski dvorani? Like hell! Kmalu bi jih bil dobil po buči, da nisem strateg. Tako se dogaja ljudem, ki imajo opravka z javnostjo, ker ne morejo delati čudežev, da bi vse ljudi zadovoljili. Ampak to mora biti krivda stvarnika, ker nas je tako ustvaril, da ne moremo vseh zadovoljiti.

Frank Barbič, 53.

Poročilo zastopnika

Sharon, Pa.—Zadnjič sem poročal o mojem petdnevnem potovanju. Uspeh za vse štiri liste, katere zastopam, je bil povoljen za tako kratko dobo. V prvi vrsti se moram zahvaliti mojim šoferjem in šoferkam, ki so me brezplačno vozili iz ene naselbine v drugo. Iz Cuddyja me je peljal Ignac Založnik na Oakdale in Sygan na veselico, katera se je vršila 30. maja. Kakor sem že poročal, je bila udeležba bolj pičla radi slabega vremena.

Dne 31. maja pa sem jo mahnil v Verono. Obiskal sem več rojakov, med njimi tudi prijaznega gostilničarja Franka Peroneta, ki je bil pravkar prišel iz Clevelanda. On je bil na konvenciji SSPZ in je prepričan, da bo prišlo do združenja vseh naprednih jednot in zvez. Frank in žena sta me prijazno pogostila, potem pa smo se peljali na Cheswick v Slovenski klub, katerega tamkajšnji rojaki pridno obiskujejo in podpirajo.

V kratkem bodo tam pričeli graditi slovenski dom, ki bo odgovarjal njih potrebam. Le pogumno naprej! Jaz že komaj čakam, kdaj nas boste poklicali na otvoritev. Ta naselbina leži na lepem kraju. Tudi Frances Novak mi je obljubila, da bo pripeljala tja mladinski krožek št. 21 SNPJ, ako jo boste povabili. Seveda bomo pripeljali s seboj tudi stare in mlade, da se medsebojno spoznamo, tudi slovenskega farmarja Antona Valentinčiča in njegovo žlahto, ki je precej velika in prijazna. Vsakdo, ki obišče našo naselbino, se povoljno izrazi o postrežbi.

Sedaj se bodo vršile razne veselice in pikniki v prosti naravi. Dobro bi bilo, ako bi vse obiskali v velikem številu, samo to je težavno, ker jih je več na isti dan.

Ko smo se v klubu na Cheswicku malo pogovorili, zasedemo avto in se odpeljemo k slovenskemu gostilničarju Tonetu Klemenčiču. Seveda se je pričela zabava in razni pogovori o tem in onem. Potem se je moj šofer Perone vrnil domov, jaz pa sem prenočil pri Klemenčičevih. Drugi dan me je gospa Klemenčič peljala v Harwick. Ko se vrneva, mi je napravila zavoj raznih daril za moj god, ki sem ga obhajal 13. junija. Solate je bilo dovolj, ko sem zadnje klobase spravil k večnemu počitku brez Trunkovih ceremonij. Tudi odpočil sem se povoljno in se bom zopet podal med naše gostoljubne rojake. Agitiral bom za vse delavske liste. Le pripravite svoje mošnjičke, ker sta me bolezen in daljše počitnice popolnoma izčrpali. Na svidenje!

Anton Zidanšek zastopnik.

Naslova ni treba

V globoko premišljevanje vsem onim, ki niso zapili zadnje trohice svoje pameti, se nu vest iz Berlina: Katoliški škofje v Nemčiji odredili maše in molitve za zmago Hitlerjeve orožja . . .

Med tem je Mussolini tudi stopil v roparij pohod ob strani Hitlerja in pričakovati je, bo zdaj tudi katoliška duhovščina v Italiji ma ševala in molila za zmago Mussolinijevega oro ja. Na drugi strani pa katoliki v Franciji Angliji molijo za zmago njihovega orožja in vojaško pomoč Amerike, dočim katoliki v Ame riki molijo, naj ostane Amerika nevtra na! — — —

(Trunkovci bodo seveda po otročje zarohne Čemu se brigaš za molitve, na katere nič daš—Saj, saj! Baš to je! Če bi katoliki peti evropskih držav pobijali drug drugega samo molitvijo, ne bi bilo nič hudega—bilo bi sme no, tako pa se pobijajo poleg z molitvijo tudi kroglami in bombami in to ni več smešno! je največja tragedija človeštva. Križ, naslika v knjižici, je le znamenje, ki ne ubije nikoga ampak železen križ, ki ga veter odlomi z zv nika, ubije človeka, če mu pade na glavo— to je tragedija.)

* * *

Vsi dopisniki Prosvete ne morejo vedno o sati o krizi, slabih časih in drugi mizeriji. Tr ba je izpremembe in nekoliko zabave. Nekate pišejo o klobasah, drugi pa pripovedujejo šal ve dogodbice iz farovžev in pravljice o strah vih, ki so jih slišali še v mladih letih. Ne str njam se z vsemi temi dogodbicami in prip vedkami, toda, če nimajo kaj drugega poved ti, naj se zabavajo s tem.

Kdor je dorasel, veruje le v one strahove, so iz mesa in kosti; to so zlobni ljudje in zve Smatram, da je leadvillski fajmošter tudi m dorastlimi, torej ne veruje v strahove—kljub t mu se briga za "strahove" v Prosveti. Trunkov svedrasta logika se glasi: kdor ne verjame, je hudič, naj molči o hudiču, saj ga ni! Čem bi mlatil prazno slamo, v kateri ni ničesar?

Ampak Trunkova svedrasta logika je samo tepce—zanj ni. Zadnjič je nahrulil clevelan skega Jankoviča, češ—čemu govori nekaj, sar sam ne verjame. Zdaj je Jankovič na vrst da servira Trunku glažek njegove lastne m dicine, katera udari nazaj: V hudiča, ki ga ne verujem—v hudiča, ki je iz mesa in kos (in laja iz Amerikanskega Slovenca), pa ver jem, ker ta je in tega hudiča bom še "pasal tako, da ne pozabi, dokler bo živ! — — —

* * *

Najnovejši pojav, ki ga opažamo, je ta, oni, ki opozarjajo na nevarnost skrite pete ko lone, dobivajo naziv "peta kolona" od—petoko lonarjev.

Ta alibi pa ni nov. Prvi tat, ki je vpil: Dri te tatu!—je bil prvi petokolonar. To pa ni bi včeraj. In izkušnja potrjuje, da se ta tri le malokdaj obnese. Kajti onemu, ki najbo vpije "Držite tatu!" navadno pogledajo po suknjo—pa imajo pravega tatu.

Tako se izdajajo vsi petokolonarji—vsi n kaj skrivajo pod suknjo (v tem primeru skr vajo ime, skrivajo prepričanje, skrivajo nam ne)! Ljudem, ki niso v peti koloni, ni treba n česar skrivati in zato se jim ni treba ničesa bati.

Ivan Molek.

Več vitaminov v pomladni dobi!

Dolgotrajna zima je povzročila pomanjk nje sveže zelenjave. Tudi sadja, ki je glavn nosilec vitaminov, ni dosti več, čeprav je bil lanska letina v tem pogledu tako obilna. Iz tega razloga bi morale gospodinje poskrbe kolikor mogoče za druge pridelke, ki vsebuje vitamine, in tu prihaja v prvi vrsti v poštev citrona, ki ima mnogo važnega antiskorbutnega vitamina C.

Gospodinje bi morale v tem času, ko sveže zelenjave še ni mnogo, sploh vsaki jedi dod sirovih sadežev. V poštev prihajajo n. pr. si rova jabolka in citronov sok, mnogo vitamino pa je tudi v korenju, kislem zelju in v neki m ri tudi v krompirju. Juhi je treba dodati d bro sesekljanega peteršilja, sesekljanega leh ali malo čebule, krompir potresemo s seseklj nim peteršiljem, koprom, porom, ali z drugi dišavnimi zelmi. Ker je vitamin C zelo obči ljiv za vročino, je treba takšne dodatke p mešati jedem šele tik pred končno pripravo.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete, 14. junija 1920)

Domače novice. Rojaki še vedno trumoma odhajajo v staro domovino.

Delavske vesti. Stavka delavcev na čikaških železniških postajah še traja.

Ameriške vesti. Republikanci nominirali se natorja W. G. Hardinga iz Ohia za predsedn škega in governerja Calvina Coolidgeja iz Massachusettsa za podpredsedniškega kandi data.

Iz inozemstva. Brigada francoskih zamor skih vojakov je rebelirala v Marseju.

Sovjetska Rusija. Sovjetske čete so obkolil Minsk in Poljakom tamkaj slaba prede.

Novice iz starega kraja

Iz Slovenije

Šele zdaj so vidne posledice hude zime

Raka, 9. maja.

Šele zdaj se je pokazalo, kako huda je bila letošnja zima. Krasna je priroda, ko začenja vse cveteti in zeleneti. Letos pa je marsikod prav žalostno. Najhuje je trpela vinska trta. Tudi mnogo sadnega drevja je uničeno; najbolj so prizadeti orehi in slive. Po nekaterih vrtovih je polovica sadnega drevja ugonobljena. So lepa mladega drevesa, ki nič ne poganjajo. Bila je pred leti še hujša zima, a ni bila tako strupena. Bilo je tedaj več snega in sadno drevo in trte niso pozeble, tako da je bilo potem obilo sadja.

A letos so vrtovi in vinogradi kot pogorišča. Po vinogradih polovica reznic in šparonov ne poganja, po nekaterih nizkih legah so celo tri četrtine uničene. Že zdaj se kaže, da bo letos slaba vinska letina in še več let utegne trajati škoda, če se bodo do pozeble trte posušile. Vinogradniki s strahom gledajo v bodočnost. Vina imajo še precej v zalogi. Prav zdaj, ko je treba spet obdelovati vinograde, potrebujejo denar, toda vinskega pridelka ne morejo vnovčiti. Vinogradniki pa morajo kupovati tudi živež, saj je marsikomu zmanjkalo vsega. Vinogradniki obupujejo, ker za vinski pridelek dobijo prav malo ali ga niti ne morejo spraviti v denar, medtem ko morajo po drugi strani vse draže kupovati. Kdor ima gozd, proda zadnje drevo, ali pa zadnje tele iz hleva, da preživi družino in si oskrbi vinogradniške potrebščine.

Mnogi vinogradniki, zlasti siromašnejši, a takih je tri četrtine, so sklenili, da bodo letos zaradi drage modre galice in slabega grozdnega nastavka samo dvakrat namesto štirikrat ali petkrat škropiti, češ da so vinogradi postali globoko pasivni. Če bi naši Dolenjci imeli vinograde v ravnini, ali vsaj v položnih legah, bi po večini spremenili vinograde v njive ali travnike. Toda po lepih solnčnih in strmih gričah, posejanih s štrlečimi skalami, ne more rasti drugo kakor vinska trta ali pa grmovje in trnje. Nikjer ljudje toliko ne garajo kakor po vinorodnih dolenjskih gričih in nikjer niso roke tako žuljave, kakor so dolenjskega kmeta, ker ustvarja po strmih solnčnih rebrih pravi rajski vrt. Edino upanje v boljše čase drži našega vinogradnika pokoncu, da še zmerom pridno obdeluje svoj vinograd.

V nevinorodnih krajih naše lepe Slovenije, kjer se pečajo bolj z živinorejo ali koder imajo glavne dohodke od lesa, ko je nastopila zanje boljša konjunktura, naj bi kupili naše dolenjsko vino in rešili našega Dolenjca bede. Ali pa naj odločujoči činitelji poskrbijo za izvoz vina, da bo naš kmet dobil za svoje delo pošteno plačilo, ker sicer ne more živeti. Nekateri trdijo, da bo na jesen vinska kriza rešena, ker bo letos zelo malo vinskega pridelka. Toda naš kmet bo spet varjen, ko ne bo imel kaj prodati. Srečo bodo imeli od vinogradnikove siromaščine le nekateri redki, ki bodo imeli polne kleti vina, ali pa oni brezvestni špekulanti, ki delajo vino le v kleteh.

Mera nesreče je bila polna

Železniki, 9. maja.

Poročili o veliki žaloigri v Laškem, kjer se je s svojim štiriletnim sinčkom v naročju vrgla pod brzovlak 30letna zapuščena vdova Marija Doberškova, sta vesti tudi v Železnikih vzbudili mnogo iskrenega sočutja s pokojnico. Saj je v Železnikih bolj kakor kje drugje znan pravi vzrok Marijinega obupa. Tu so se odigravala posamezna dejanja žaloigre Marije Doberškove in je bilo njeno obupno dejanje v Laškem samo še pretresljiv finale.

France Doberšek kakor tudi njegova žena sta bila doma iz Trbovelj. A France ni bil rudar, marveč šofer, ki je bil na Železnikih dobro zaposlen. Prejemal je mesečno po 2000 din. Z ženo in dvema otrokoma bi bil torej prav lahko izhajal. Toda bil je žal nagnjen k pustolovščinam, družina pa je trpela pomanjkanje. Na nesrečo je bila žena Marija nekoliko podvržena božjasti. France pa si je pridobil neko dekle v Mojstrani in ji pošiljal darila. Njegova lastna žena je morala prebirati pisma njegove druge izvoljenke, ki se mu je zahvaljevala za poklone v obliki zlatih prstanov. Z lastno plačo ni mogel izhajati, pa se je zadolževal na vse strani. Zanemarjal je tudi službo in zato je bil letos s 1. aprilom odpuščen. Odpravil se je iz Železnikov, njegovo opravo pa so zapečatili.

Najhujše je bila pri vsem tem prizadeta žena Marija. Šla je k županu prosit, naj ji da vsaj par kovačev, ali pa naj jo da po odgonski poti odvesti v Trbovlje, da bo prišla k staršem. Naposled je res odpotovala in odnesla s seboj iz Železnikov samo kopico grenkih izkušenj in razočaranj. Preden sta se s Francem poročila, je imel nezakonskega otroka v Železnikih, zdaj se mu je obetal nov prirastek nekje na Gorenjskem. Pri tem sta bila oba njegova zakonska sinčka tako ljubka, da so ju vsi v Železnikih imeli radi. Zgodila se je lani še ta nesreča, da je mlajšemu sinčku neki kolesar po neprevidnosti strl desno nogo in ga domala pohabil.

Ko je France Doberšek zapustil Železnike, da pojde iskat drugam zaslužka, mu je bilo na roko izplačanih še 600 din zaostanka od plače. Od tega je dal ženi 50 din. Kam je odšel, ni nihče v Železnikih prav vedel. Naključje pa je naneslo, da je prav tisti dan, ko je "Jutro" objavilo poročilo o žaloigri v Laškem, prispela na Železnike dopisnica, da je Franc Doberšek nekje dobil nameščenje. Morda bi se bilo po vseh tegobah in zmedah le še dalo urediti znosno življenje. Toda — prepozno: Marija je bila že tako izčrpana od nesreče in obupa, da se je odločila za skupno smrt s sinčkom.

Sirov pretep fantov pri Krškem

Krško, 9. maja.

Dne 7. maja so odhajali fantje k vojakom, da odslužijo svoj kadrski rok. Spremljalo jih je lepo število prijateljev, ki so se po odhodu tovarišev močno napili in je prišlo do obračunavanja že v samem Krškem, kjer pa pretep k sreči ni imel hudih posledic. Hujše je bilo na križišču državne in banovinske ceste v Žadovinku. Tu so se spoprijeli "poljanci" in "hribovci". Tega pretepa se je udeležilo preko deset fantov.

Pretepaški kolovodja je bil Molan Jože iz Mrtvic, ki je 24letnega Kerina Franca iz Selc najprej tolkel po glavi z vago od voza, nato ga je sunil z nožem nad levim očesom in ga vsega onemoglega še pahnil v potok. Pa tudi drugi pretepači so z ročicami, deskami in voznimi vagami udarjali, kamor je padlo. Najtežje sta poškodovana Kerin Alojz in Arh Franc, oba iz Mrtvic, katera so morali prepeljati v občinsko bolnišnico ker imata nevarne poškodbe na glavi. Manjših poškodb so bili deležni še nekateri drugi. Ko so prišli orožniki, so se sirovi pretepači seveda razbežali.

Posebno so se ljudje zgražali nad sirovostjo Molana. Ta se je, ko ni mogel že nikogar drugega tolči, spravil nad vprežene konje in jih tolkel z vozno vago po glavah, da so uboge živali kar ječale. Nihče se seveda ni upal v nevarno bližino Molana in sirovo divjanje nad ubogo živino preprečiti. Šele orožniki so napravili red in mir ter tri glavne krivce zaprli. Pretep v neposredni bližini mesta je izzval po okolici in v mestu splošno zgražanje nad podivjano mladino.

Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojcem v domovino.

Elinore M. Herrick, direktorica federalnega delavskega odbora v New Yorku.

Kampanja proti peti koloni v Panami

Avtoritete pridržale čez 300 tujcev

Panama City, Panama, 13. jun. — Okrog 350 v Evropi rojenih tujcev, med temi večina Nemcev, ki so bili uposleni v coni Panamskega prekopa, je bilo aretiranih in pridržanih za zaslišanje v zvezi s kampanjo proti elementom pete kolone. Ameriške vojaške avtoritete čakajo zdaj na navodila iz Washingtona, kaj naj store s temi tujci.

Oblasti jih nočejo izgnati iz cone, ker so med aretiranci osebe, ki so pobegnile iz Nemčije kot nasprotniki Hitlerjevega režima. Preiskava je ugotovila, da je bilo na stotine tujcev uposlenih pri gradnji del na obeh straneh Panamskega prekopa.

Borite se proti debelosti

Debelušnost navadno ni telesnega, temveč duševnega izvora

Dva človeka sedita za isto mizo v restavraciji in obedujeta: juho, meso, pečen krompir, paradižnikovo solato, sir, jabolčno pito in pijeta črno kavo. Za enega pomeni to moralno kosilo, ki predstavlja vrednost 3000 kalorij, samo novo rezervo energije, za drugega pa — maščobo. Odkod ta razlika?

Od desetih primerov je debeljenje v sedmih primerih duševnega in ne telesnega izvora. Ali človek od skrbi hujša? V večini primerih je ravno narobe: od skrbi se debeli. Neke določene motnje v čustvenem življenju ustvarijo notranjo potrebo, ki se kaže v neodoljivem in prekomernem teku. Pod pritiskom te potrebe žrtev izgubi voljo, da bi se ravnala po dieti, zdravnik pa samo zgublja čas, če hoče pacienta prepričati, naj spremeni hrano. V takšnih primerih je treba pacienta zdraviti duševno in šele potlej se baviti z njegovim telesom.

Stvar je izredno velike važnosti kajti debelost ne dela človeka samo grdega, temveč je to bolezen, ki se utegne končati s smrtjo. Čeprav mnoga smrtna poročila pravijo: "poapnenje žil", "visok krvni pritisk", "bolezen srca in jeter," je bila vendar pogosto pravi vzrok smrti debelost. Zavarovalnice za starost to dobro vedo, zato nerade zavarujejo preveč debele ljudi. Razen tega pa zadnji čas tudi na veliko poučujejo javnost, kako je prevelika debelost nevarna, posebno v zrelih letih. Izračunali so, da ima tretjina prebivalcev Združenih držav večjo težo, kakor je to koristno za njihovo zdravje.

Danes zdravniki posvečajo debeljenju veliko pozornost. Ugotovili so, da obstajata dve vrsti debelih ljudi: tisti — imenujemo jih lahko endogene — ki so nagnjeni k debeljenju, pa naj jedo, kar hočejo in tisti — eksogeni — ki so debeli zato, ker stalno preveč jedo.

Prva vrsta trpi zaradi motnje v delovanju endokrinih žlez, to je žlez v notranjosti telesa, in zaradi kakšne spremembe normalnega procesa izmenjave snovi. Toda teh ljudi je manj. Veliki strokovnjak na tem področju, dr. R. M. Wilder je še pred kratkim trdil, da nekateri pomen vloge endokrinih žlez kot morebitnega povzročitelja debeljenja pretiravajo.

In vendar endokrinim žlezam pripisujejo mnoge primere debeljenja iz preprostega razloga, ker človek rajši pripisuje vzrok za svojo zunanjost neki zagonetni motnji v delovanju ščitne žleze ,ki urejuje pravilno izmenjavo snovi, kakor pa da bi priznal, da ne more krititi svojega teka in ne jesti vsega, kar vidi.

Pri današnjem stanju kemije, ko natanko poznajo vrednost in lastnosti hranil, ni težko odrediti kar najboljšo prehrano za slehernega človeka. Mnogi izmed nas so zato mislili, da je s tem rešen problem debeljenja. Dovolj bi bilo namreč ugotoviti, koliko kdo porabi hranljivih snovi in po tem predpisati hrano. To mnenje so pa kmalu opustili, ko so od laboratorijskih poskusov prešli na življensko stvarnost.

Človek, ki preveč je, navadno sam ve, da bi moral manj jesti. Nikoli ni lačen in zdravnik mu je predpisal dieto. To ga pa niti malo ne moti, da se ne bi še dalje zmerom prenajedel in da ne bi jedel, kadar koli bi se mu zahotelo, čeprav ni prav nič potreben. Neprestano grize čokolado in liže sladoled, prav tako, kakor na primer nekateri drugi podležejo alkoholu, iščoč v njem trenutne utehe za skrbi, ki jih sami navadno ne znajo natanko opredeliti.

Če bi človeku, ki ima čez sto kil več ali manj koristne teže, rekli, da zato preveč je, ker nima upanja na uspeh ali pa zato, ker ga žena neprestano nadleguje z nepomembnimi problemi, bi nam odgovoril, da smo ponoreli. In vendar je to res.

Navedel bom značilen primer. V New York je prišlo dekle z namenom, da bo študirala in delala. Pobegnila je iz mrtvila podeželskega mesteca. Posrečilo se ji je najti službo. Živela je skromno, varčevala, ker je morala podpirati starše. Bila je samostojna, v službi je imela uspeh, z zaupanjem je zrla v bodočnost.

Na lepem so ji pa sporočili, da ji je mati zbolela in da se mora takoj vrniti domov. Pustila je svoje delo, in se za nekaj let posvetila negi svoje bolne matere in pomagala očetu. V tem času se je tako spremenila, da je ni bilo mogoče spoznati. Nekdanje vitko dekle je postala prava debeluška. Ko se je vrnila v mesto, je tehtala več ko osemdeset kil. In ko se je spet lotila dela, je bil njen značaj popolnoma spremenjen: izogibala se je družabnega življenja, ker je čutila, da je smešna. Zdravnik, ki ga je prosila za svet, je začel iskati vzrok njene debelosti. Naposled je iz nje izvabil priznanje: "Doma sem se strahovito dolgočasila. Počutila sem se tako nesrečno, da mi je bila jed edina uteha, ki mi je še ostala. Zato se pri jedi nisem niti najmanj omejevala."

Zdravnik ji je pojasnil, da je njena debelost duševnega značaja. Svetoval ji je, naj začne drugače gledati na življenje. Predpisal ji je strogo dieto. Ko je izgubila prvih deset kil, se je začela okusno oblačiti, se skrbno česati in opažati, da je ljudem spet všeč. In tako se je duševno spet spremenila. Spremenila je tudi način svojega življenja in kmalu je dosegla spet svojo normalno težo.

Če debelušnemu pacientu predpišemo dieto, se navadno pritožuje, da mu slabo de. Temu pa ni vzrok dieta, temveč živčnost; pacient namreč nič več ne ve, kako naj nadomesti neuspehe v življenju in postane nervozen. Zato mu je pred zdravljenjem treba poiskati drugo uteho.

Leni ljudje so že tako in tako nagnjeni k debeljenju, če se pa zrede, je verjetno, da postanejo še bolj leni. Pri njih se vsi procesi vrše v zmanjšanem obsegu. Debeljenje samo jih tako oslabi, da nimajo niti volje podvzeti kakšne korake za shujšanje.

Ljudje, ki se bavijo z zavarovanjem delavcev, vedo povedati, da se večina nezaposlenih, ki dobivajo podporo, zelo zredi. Počutijo se nesrečne, razočarane in nejevoljne; svoje duševno stanje zdravijo na podoben način kakor lačni, to se pravi, da ga hočejo zamoriti z jedjo. Zato preveč jedo, seveda pa le poceni jedi: krompir, riž, makarone, kruh — a vse to redi.

Tudi zakonska nesoglasja so pogosto vzrok debeljenja. Gospa X. trpi, ker se ji zdi, da svojemu možu vse manj ugaja. Ker se muči, več je. Navadi se na to, da zmerom preveč je in se debeli. Psihiater ugotovi vzrok debeljenja, predpiše ji pravilno zdravljenje in gospa shujša. Toda nesoglasja v zakonu se ponavljajo, zakonca se ločita in gospa X. se ponovno zredi.

Staro naziranje, da so debeli ljudje veseli in zdravi, ni točno. V tem so si zdravniki edini. Kadar zdravniki zdravijo ljudi debelosti, se poslužujejo psiholoških preiskovanj; iščejo tisto, kar muči njihove paciente. Ljudje, ki žive v miru, ki so zadovoljni z življenjem in ki se zanj zanimajo in uživajo njegove radosti, se redkokdaj prejedo. Narobe pa ljudje, ki so osamljeni, nezadovoljni, čemerni, nesrečni v zakonu, razočarani in ponižani, jedo veliko in pogosto. V jedi iščejo nadomestila, sredstvo za pomirjenje duha.

Zaključek vsega tega je jasen. Če je kdo debel, naj sam sebi izpraša vest. Naj preišče vzroke, zakaj med posameznimi obroki tako rad je čokolado in sladoled? Ali zaradi lakote ali zaradi dolgočasa? Ali se hoče tako osvoboditi kakšne nadloge, ki ga muči? In ali bi prav toliko jedel, kadar bi imel po kosilu dokončati kakšno izredno zanimivo delo?

Senator Robert M. La Follette (levo) iz Wisconsina in senator Elbert D. Thomas iz Utaha.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

2657-59 So. Lawndale Ave. — Chicago, Illinois

GLAVNI ODBOR

IZVRŠEVALNI ODSEK:

Vincent Cainkar, predsednik	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vider, gl. tajnik	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Lawrence Gradishek, pomož. taj.	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Vogrich, gl. blagajnik	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Philip Godina, upravitelj glasila	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Molek, urednik glasila	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

PODPREDSEDNIKI:

Andrej Vidrich, prvi podpredsednik	706 Forest Ave., Johnstown, Pa.
Frank Bolka, drugi podpredsednik	823 So. 15th St., Milwaukee, Wis.
John Podboy, Jr., prvi distriktni podpredsednik	Box 227, Strabane, Pa.
Camilus Zarnich, drugi distriktni podpredsednik	3567 W. 65th St., Cleveland, Ohio
John Klansek, tretji distriktni podpredsednik	148 Prospect St., Oglesby, Ill.
Edward Tomsic, četrti distriktni podpredsednik	823 W. 7th St., Walsenburg, Colo.

GOSPODARSKI ODSEK:

Math Petrovich, predsednik	253 E. 151st St., Cleveland, Ohio
Vincent Cainkar	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vider	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Vogrich	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Olip	231 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.
Donald J. Lotrich	1937 S. Trumbull Ave., Chicago, Ill.
Jacob Zupan	1400 S. Lombard Ave., Berwyn, Ill.

POROTNI ODSEK:

John Gorsek, predsednik	414 W. Hay St., Springfield, Ill.
Frank Barbič	19511 Muskoka Ave., Cleveland, Ohio
Anton Shular	Box 27, Arma, Kansas
Frank Vratarich	315 Toner St., Luzerne, Pa.
John Trčelj	Box 257, Strabane, Pa.

NADZORNI ODSEK:

Frank Zaitz, predsednik	2301 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Fred Malgai	25 Westclox Ave., Peru, Illinois
Milan Medvesek	16202 Arcade Ave., Cleveland, Ohio

Norveški fašist izključen iz angleške organizacije

London, 13. jun. — R. A. Butler, zunanji podminister, je včeraj povedal parlamentu, da je bil major Vidkum Quisling, norveški fašist, izključen iz organizacije britskega imperija. Naslov častnega komandanta te organizacije je Quisling dobil 22. novembra l. 1929 v znak priznanja zaslug v prilog Angliji, ko je bil član norveškega poslaništva v Moskvi. Quisling je kot vodja norveških fašistov pozdravil Nemce, ko so udrli v deželo.

Med prijateljicami

Špela: "Peter mi pravi, da sem vsak dan mlajša."

Meta: "Da, to tudi jaz opažam. Nič se ne bi čudila, če bi tvoje ime na lepem našla v rubriki: Rodili so se!"

Delajte in spite v hladni udobnosti skozi vse poletje . . . . z

ELEKTRIČNIM HLADILNIKOM V SOBI

SLIKA KAŽE PHILCO-YORK

$145.50

V postavitev posebej

$15.00 TAKOJ

— ostalo, ter nekaj več za odplačilne stroške, v primernih vsotah mesečno.

Za dom ali urad

Vleče svež zunanji zrak—čisti, vlažuje, hladi in kroži zrak. Duhovi, tobakov dim in zatohlost notranjega zraka so odpravljeni iz sobe. Lahko za vpostaviti...nobenih zvez z vodnimi cevmi...stane le nekaj centov za dnevno obratovanje.

6 IZDELKOV OD KATERIH LAHKO IZBIRATE

- Carrier
- Frigidaire
- Gale
- Kelvinator
- Philco-York
- Westinghouse

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

72 West Adams Street • Telephone RANdolph 1200

V senci albanskih planin

Prigode slovenskega vojaka v Makedoniji

Spisal *Ivan Jontez*

Pot se je vila preko ožgane ravnine nad jezerom in reko, katere tok je tem daleč na desni označevalo močvirsko rastlinje. Mala četa je korakala v oblaku rjavega prahu, skozi katerega so neusmiljeno pripekali solnčni žarki. Pol ure od Struge je večino mladih vojakov minulo vsako veselje in nikomur več ni bilo do petja. Vročina, ki se je naglo stopnjevala, in prah sta jih zdelavala. Zlasti kovčegi so postali fantom odveč in so jih čezdalje bolj pogosto prekladali z rame na ramo. Kmalu je bil Janez poleg narednika edini, ki je še stopal, kakor se spodobi za vojaka; bil je pač brez kovčega in kot bivši tihotapec utrjenih nog.

Malo pred poldnem so minili muslimansko vasico z mošejo, ki se je zdela kot sočna oaza v puščavi. Fantom se je zahotelo počitka, toda narednik je bil drugih misli. "V eni uri bomo v Tašmoruništu," je dejal trdo. "Tam bomo obedovali." In trideset parov utrujenih oči se je nevoljno uprlo v naznačeno smer, kjer se je nekaj kilometrov dalje dvigalo iz ožgane ravnine temno gorovje, skozi katero si je izkrčil pot Črni Drim. Jezero je bilo že daleč za njimi.

Nekateri so začeli omagovati. Čevlji so jih žulili, vročina, kakršne niso bili vajeni doma, jih je zdelovala, da jim je začelo vse plesati pred očmi. Narednik je imel s temi fanti mnogo truda, da jih je obdržal na nogah; nazadnje mu je to začelo presedati, saj je bilo vroče prav tako zanj kot za druge. Ko se je majhni, okrogloglavi in lepo v obraz zaokroženi prostak Črnič, v civilu trgovski pomočnik iz Celja, meni nič tebi nič sesedel v cestni prah, češ da ne more več dalje, je narednik pobesnel. "Da se mi takoj dvigneš!" je zarohnel nad maroderjem ter vsul nanj kopico najsočnejših srbskih kletvic in psovk. "Ne morem . . ." je zajavkal Črnič. Tedaj ga je narednik zgrabil za prsi, ga postavil na noge, nato pa ga silovito počil po obrazu, da se je zvrnil vznak po tleh. Potem ga je zopet postavil na noge ter ga sunil s čevljem v zadnjico, da je zletel deset korakov daleč, a se vendar obdržal na nogah. "Tako!" je hropel narednik ter si z rokavom otrl znoj z obraza. "Zdaj boš lažje korakal! Mrcina, misliš, da je meni ta marš v zabavo!"

Med ostalimi je v tem zamrmralo. Narednik se je besen postavil pred četo. "Ha, bi se radi spuntali, aaa? Prekleta zalega zmehkužena! Taki vojaki . . . Babe, ne vojaki! Komur ni kaj prav, naj se kar oglasi!"

Mož je pihal kot gad in v očeh so se mu kresale strele.

Sledil je molk. Janez se je pri sebi začudil: "Godrnjajo, da strah, ziniti si pa ne upajo! Ali so strahopetni!" Nato se je sam oglasil:

"Gospod narednik, jaz ne godrnjam in na take maršek se požvižgam, ampak, kar ste pravkar napravili s Črničem, ni bilo lepo!"

Narednik je onemel spričo Janezove predrznosti. Nato je stopil tesno k njemu, podoben razdraženemu biku. Janez je čutil njegovo vročo sapo na obrazu. Vojaki so onemeli v pričakovanju nečesa hudega, Črnič pa se je zlovoljno nasmehnil, upajoč, da bo Janez dobil vsaj tako gorko kot jo je dobil on.

Janez se je strumno vzravnal ter kljubujoče pogledal naredniku v oči.

Nenadoma se je narednikov obraz čudovito razjasnil in z lopatastimi rokami je zgrabil Janeza za ramena ter ga krepko stresel. "Bogme, ti si pravi vojak!" se je veselo zasmejal iz polnih prs. "Vojak, ki se ne boji ničesar! Edini vojak v četi! A vi," je z očmi prezirljivo ošinil ostale, "ste navadne babnice!"

Tisti trenutek je prostak Črnič občutil v sebi smrtno sovraštvo do prostaka Močnika, sovraštvo proti močnejšemu. Zaželel si je v srcu, da bi mu mogel kdaj prizadeti kaj zlega, kar bi ga ponižalo in strlo . . .

Popoldne so zavili v sotesko med skalnimi gorami, pokritimi z redkim drevjem in grmovjem, skozi katero si krči pot Črni Drim, ki se na tem mestu nenadoma otrese lenobe, katera se ga drži vse od Struge, ter bobneč zdrvi preko pečin po skalnati strugi, ves v belih grivah, kakor pobesnelo mlado žrebe.

Janez je zopet zasanjal. Videl se je med razcapanimi srbskimi vojniki, ki so se z veliko muko in malone medleč od napora in glada vlekli po zaledeneli ozki cesti, pod katero je bučala razpenjena reka . . . Zdaj pa zdaj spodrsne konju in voz z vprego zdrvi v bobneči prepad . . . V Strugi še regljajo strojnice, ali tu se čuje samo oglušujoče bobnenje razjarjene vode . . . Nekega konja je treščilo ob zobato pečino, na kateri je obvisel nalik krvavi krpi; sestradani vojaki obžalujoč pogledujejo ubito kljuse v bobnečem in razpenjenem prepadu in v ustih se jim delajo sline . . . Tamle je spodrsnilo mezgu od gorske baterije in s topičem vred ga je pogoltnil razpenjeni Črni Drim . . . In mraz, tako mraz je . . . Bože, ali ne bo še konec te strahotne Kalvarije! . . .

Nenaden tresk je privedel Janeza nazaj v resničnost Ob črni pečini doli v razpenjeni reki se je bil pravkar raztreščil črn lesen kovčeg. Rekrut Kovač se je sproščeno pretegnil. "Tako. Zdaj sem rešen hudiča!"

Janez se je zasmejal. "Malo kasno, prijatelj . . . Lahko bi se bil zbistril še v Obridu, ob jezeru . . ."

Čez čas se je znašel v reki drugi kovčeg, potem tretji, četrti . . Nazadnje se je vrh nekega klanca ustavil še Lipe, vzdihnil, odklenil svoj kovčeg, vzel iz njega harmoniko in nekaj drobnarij, ki jih je imel v njem, nato ga pa brcnil v bobneči prepad.

"Prvo pametno dejanje, odkar te poznam . . ." ga je podražil Janez. "Bal sem se že, da bi te ne srečala pamet vso dolgo pot do Debra . . ."

Lipe je Janezovo opazko molče preslišal ter žalostno gledal za razbitim kovčegom, ki je besno plesal v razpenjeni vodi ter se prekucaval preko pečin.

Pod večer so dospeli do nekaj zanikrnih bajt iz neobdelanega kamenja, kjer so prenočevali na prstenih tleh v vetrovom odprti kolibi. Fantje so bili večinoma tako zdelani, da jim ni prišla na misel suha večerja, ki so jo imeli s seboj, temveč so kot pijane muhe popadali po tleh ter se zvili v toliko klopčičev. Narednik je kričal nad njimi, naj stegnejo noge, da ne bodo zjutraj hromih nog, a jih ni mogel pripraviti k temu niti z najsočnejšimi kletvicami in krepkimi brcami. Dolgih pohodov nevajeni fantje so se zdeli neobčutljivi za vse. Izjemo je delal Janez, ki je vzel iz torbe steklenico žgoče domače rakije, kupljeno v Ohridu, ter zvabil Lipeta s seboj k tolmunu pod kolibo. Ko sta si umila noge ter si privoščila iz steklenice nekaj krepkih požirkov žgoče pijače, si je Janez z žganjem krepko nadrgnil stegna in meča. "Da ne bom jutri trd v nogah kot star konj in stokal kot porodnica," je smeje pojasnjeval Lipetu. "Na, še ti si jih nadrgni!"

(Dalje prihodnjič)

Na deželi v Angliji

Slavko A. Klemenčič

Študent, pa naj bo kjerkoli, si rad privošči počitnice in svežega zraka. Še iz Ljubljane jo človek rad potegne za par dni v naravo, kaj šele iz ogromnega industrijskega mesta, kjer si lahko dvakrat na dan premenjaš ovratnik, zamazan od saj. Človek se sicer počasi privadi temu, toda za našega človeka, ki je navajen svojih gora in ljubega sonca, pomeni izlet iz takega kraja v naravo več kot funt v žepu.

Prehoda od zime k pomladi se v Angliji sploh ne vidi. Vreme je skoro vedno enako. Sonce, megla, dež, dež ,sonce, megla. Zato ni čudno, če se Angleži med seboj vedno pogovarjajo o vremenu. V aprilu se vreme malo bolj ustali, toda zanesti na vreme se tukaj človek ne sme. Ob krasnem velikonočnem jutru sva se odpeljala z mojim škotskim prijateljem iz kolegija na sever proti goram. Ko smo bili izven mesta, smo šele spoznali, kaj pomenijo črni oblaki nad mestom; vse to je dim iz tovarn, ki bruhajo saje iz neštevilnih dimnikov.

Vlak je poln ljudi. Vse hiti v naravo, kajti v Angliji ljudje cenijo lep dan. Saj morda celih 14 dni ne bo več takega dne. Tu je skupina, ki gre na igrišče golfa, tam zopet skupina, ki gre na rugby, drugi gredo lovit ribe. Ljudje čitajo časopise in se pogovarjajo o vojni. Eni trdijo, da se bo še letos končala, drugi pa vztrajajo, da bo trajala najmanj dve leti, vsekakor pa, dokler ne zmagajo. Iz vlaka smo videli avijone, ki so lovili po zraku kot male srebrne ptice in ki so izvajali drzne akrobacije. Res so lahko ponosni Angleži na svoje letalstvo. Nekateri ljudje zabavljajo nad vojno, ker so se cene živilom podražile in ker imajo sitnosti z nakaznicami za sladkor, maslo, slanino in meso. Ko sem slišal o tem, sem skrbno potipal v žepu, nisem li morda pozabil svoje nakaznice doma.

Na levi in desni ob progi ležijo krasni prostrani travniki z romantičnimi drevesi. Na travnikih se pasejo neštevilne ovce. Malo bolj so umazane kot pri nas, pa nič ne de. Človeku se zdi, da je nekje v deveti deželi, posebno ker angleške hiše izgledajo kot mali gradiči. Kljub silni moderni industrializaciji so znali Angleži ohraniti bujnost in romantičnost svojega otoka. Po travnikih se pasejo lepi konji. Zdi se, da so ti konji bolj ponosni in samozavestni. Saj so lahko, kajti njihovi tovariši na kontinentu imajo pač težje življenje. Ti tukaj samo "trenirajo" in lenarijo, kajti vsaki dan se vrše v Angliji konjske dirke, kjer na tisoče Angležev stavi svoje upanje in denar na te lepe živali. Jaz sam sem imel smolo. Dvakrat sem stavil, prvič na znamenitega konja "Kilstar", ki je bil šele peti, drugič pa na zmagovalca iz prejšnje dirke. Pa je prišel nekod iz južne Anglije neki mali jockey z lepim vrancem in zmagal. Odnesel je 5000 funtov.

Na mnogih krajih smo videli, kako ljudje orjejo s traktorji zelene travnike in jih spreminjajo v polja. Zaradi čim večje gospodarske neodvisnosti so začeli Angleži sami sejati in saditi. Po novem programu, za katerega velja geslo "dig for Victory" in "ploughing for Victory", kar pomeni "koplji in orji za zmago", bo v najkrajšem času že okrog 700,000 ha travnikov izpremenjenih v polja. Podobnega načela se drže vsi Angleži, ne samo farmarji. Vsaka hiša ima v ozadju vrt, v katerem ljudje goje vse mogoče vrste rož. Sedaj pa so se rožice umaknile na drugo mesto in dale prostora solati, krompirju, korenju, peteršilju in čebuli, ki bodo bohotno nadomestili narcise, hiacinte, vijolice, kamelije in sto drugih rožic.

Treba je prestopiti. Zopet novi ljudje, drugi dialekt. V vlaku se nam je pridružil mlad Norvežan, ki je imel isto pot kakor midva. Takoj smo si naročili čaj. V angleških vlakih, četudi v tretjem razredu, se udobno sedi za mizo in servira se čaj kot v jedilnem vagonu. Med pogovorom smo izvedeli, da bomo stanovali vsi trije skupaj. Poudariti je treba, da je težko najti prenočišče na deželi ob praznikih ali počitnicah, dasi je mnogo hotelov in študentovskih domov. Vedno je vse polno in ljudje naroče sobe navadno za eno leto naprej.

Ob progi se vije tlakovana cesta, po kateri korakajo skupine starih in mladih, ki gredo na "rambling" ali po naše "pešačenje po deželi". Kmalu pridemo do našega kraja. Krasna pokrajina, kot naša Gorenjska, le da je več jezer. Tam je doma prava romantika in božanski mir, zato ni čuda, da je tam mnogo angleških pesnikov črpalo inspiracije za svoje poezije. Pred malim gradičkom nas je že čakala gospodinja in nas prijazno pozdravila, zopet v drugem dialektu. Takoj nam je razkazala sobe in hišo pa tudi vrt, kjer je bila nasajena z e l e n j a v a in krompir. Angleška hiša, bodisi na deželi ali v mestu, je vedno zgrajena po istem sistemu, četudi ne izgleda od zunaj bog ve kaj bogata. V pritličju je sprejemnica in dnevna soba s prijetnim kaminom, kjer človek lahko lenari in sanjari zleknjen v udobnem naslonjaču, gledajoč v prasketajoč ogenj.

Po kosilu smo si šli ogledat vas. Izgleda prav tako kot naše vasice na Gorenjskem ali Dolenjskem. Najbolj vidne stavbe so cerkev, šola, hotel in gostilne ter gasilski dom. Gostilnam pravijo tudi "public bar" ali po naše "pab" na kratko izgovorjeno. Na obeh straneh vasi so 500 do 700 m visoki hribi. Če gre človek skozi vas, ne vidi nobenega znaka vojne. Nobenih plinskih mask in nobenih zavetišč proti plinskim napadom. Sonce tudi tako lepo sije, da bi mislil, da sem na Pokljuki. Kmetska poslopja so snažna in vsako posebej ima napis farme in gospodarjevo ime. Okrog so zeleni travniki in polja. Zanimivo je, da v teh vaseh ne diši tako lepo po senu kot pri nas. Tovariš medicinec iz Škotske mi je pravkar razlagal, da je duh po gnoju zelo zdrav za tuberkulozne, ko se je vlila ploha. Srečali smo več Angležev, ki so brezbrižno korakali po cesti naprej in uživali naravo. Dež jih ni motil. Zavihali so si ovratnike dežnih plaščev navzgor, pipe pa so obrnili navzdol, da jih dež ne bi pogasil.

Drugi dan smo napravili turo, četudi vreme ni bilo prav ugodno. Srečavali smo neprestano ljudi, ki so brez besede korakali mimo nas. Dež nam je pokvaril izlete v naslednjih dneh. Prisiljeni smo bili ostati doma. Norvežan jo je "pogruntal". Šli smo v "pab", kamor so se zatekli tudi drugi izletniki. Tam sta dva oddelka. V prvem se pije stoje pri pultu, v drugem pa se lepo sedi, pije in kadi v naslanjačih pred k a m i n o m; strašno je zakajeno. Ljudje ne govore skoro nič. Mlad meščan sedi z deklico. Nič ne govori. Gleda pred se in ves njegov interes je na njegovi pipi.

Največ življenja smo pokazali mi, ko smo se jezili nad vremenom. Izvedeli smo tudi, da bo zvečer ples v gasilskem domu. Šli smo tja. Nabralo se je polno ljudi, vsa podeželska družba. Ples ni bil formalen, zato pa so se ljudje pokazali preprosti in veseli kot so v resnici. Tam so bili podeželski fantje in dekleta, ki so zardevala, če smo jih prosili za ples, vojaki na dopustu, gasilci v uniformah in velikomestni izletniki. Prav tako, kot če imamo pri nas na deželi veselico. Ljudje so plesali pristne narodne plese, pa tudi moderne. Muzika je bila podeželska, zato sva dobila s Škotom korajžo in sva prosila violinista, če smeva zaigrati en valček. Moj prijatelj je dober pianist in se je naučil že precej slovenskih pesmic. Začela sva "Preljubi Šent Lenart, kako si ti lep" . . . Ljudje so nekaj časa poslušali, nato pa so začeli plesati in ker so bili navdušeni nad takim valčkom, sva morala trikrat ponoviti. Za slovo sva jim zaigrala še "Regiment po cesti gre". Škot se je smejal, meni pa so misli ušle v Ljubljano.

Še tri dni smo uživali lepote in božanski mir angleških hribov, potem pa smo se vrnili nazaj k našemu delu.

Srečanje v tramvaju

Napisala *M. Gruhenbergova*

Ko je tramvaj odpeljal s poslednje postaje, je bil še skoraj prazen. Kajti ob tem času so bili delovni ljudje že davno v svojih pisarnah in tovarnah, ljudje brez dela so se pa ali vozili z avtomobili ali pa niso imeli niti toliko, da bi se peljali s tramvajem.

Ta nasprotujoča si razreda ljudi sta zastopala tudi edina popotnika v tramvaju: mlada dama, ki je imela svoj avto ravno v popravilu, in mlad mož, ki ga je nujen opravek prisilil, da je poslednje pare žrtvoval za tramvaj.

Njegove pičle premoženjske razmere ga pa niso prav nič ovirale, da ne bi občudoval izredne lepote svoje sopotnice. Zdela se mu je kakor poosebljena milina, ki je iz kraljestva sanj zašla v trdo vsakdanjost. In zdelo se mu je, da na njegove občudujoče poglede odgovarja z nežnim, smehljajem. Misel, da bo kmalu odhitela neznamo kam, da se bo izgubila v velemestnem vrvežu in izginila za zmerom, mu je bila kar neznosna. Toda kako naj to prepreči? Celo, če bi se mu posrečilo, da bi se z njo zapletel v pogovor in če bi, kar se mu je zdelo skoraj neverjetno, privolila iti z njim za kakšne pol ure v slaščičarno na razgovor — kako naj bi ji priznal, da si celo takšnega izdatka ne more privoščiti? Da, pozneje nekoč, morebiti že v doglednem času, ko bo dobil obljubljeno službico, potlej ne bo dalje okleval. Kajpak je ne bo nagovoril s kakšno neumno frazo, s frazo, kakršne baje uporabljajo njegovi prijatelji pri bežnih srečanjih; dejal ji bo nekaj čisto posebnega, na primer čisto preprosto: "Ali hočete postati moja žena?"

Mladega moža je v njegovih sladkotrpkih sanjah zmotil sprevodnik, ki je stopil v tramvaj. Za trenutek mu je zastala sapa, ko je sprevodnik preštevał njegov denar. Če ga ne bi bilo dovolj? Toda njegov strah je bil kajpak neutemeljen, dovolj ga je bilo, moralo ga je biti dovolj; saj ga je pred vstopom na tramvaj trikrat preštel.

Zadovoljen se je potlej sprevodnik obrnil k dami. Odprla je torbico, da bi vzela denar iz nje. Iskala je, najprej mirno, potlej pa čedalje bolj živčno; naposled je privlekla vso vsebino na dan: glavnik, škatlico za puder, rdečilo za ustnice, ključ, in neštevilne druge, nepogrešljive drobnarije. Z očarljivim nasmeškom, ki si je bil že v naprej v svesti svoje zmage, je dejala:

"Pozabila sem svojo denarnico doma." Toda sprevodnik v tem pogledu ni poznal šale.

"Potlej morate izstopiti!" Osupla ga je pogledala:

"To je izključeno, že tako in tako sem pozna. Denar vam pošljem po pošti. Pustite me vsaj, da se peljem do postajališča taksijev." Sprevodnik je pa trdovratno odklonil. Tedaj je pogledala mladega moža s pogledom, ki je prosil pomoči; mladi mož si je bil pa že davno na jasnem, da je njegova dolžnost vmes poseči. Toda kaj naj stori?

Na srečo je imel sprevodnik opravka pri vhodu. Mladi mož je stopil za njim:

"Svojo uro vam zastavljam." Hvala Bogu, sprevodnik je bil s tem zadovoljen. Kakor stot težko breme je padlo s srca mladega moža, toda z najravnodušnejšim obrazom, ki si ga morete misliti, je stopil nazaj v voz in je dami izročil vozni listek."

"Zelo sem vam hvaležna," se je zahvalila nežno se smehljajoč. "Bilo bi kar strašno, če bi morala izstopiti."

"Da, res to bi bilo strašno," mu je ušlo. Na ta poklon je odgovorila s prisrčnim pogledom. In v njenem glasu je bilo nekaj nežnosti, ko je nadaljevala:

"Pozna sem — koliko je že ura, prosim?" Mehansko je segel v žep, kjer je bila še pravkar njegova ura . . . "Zdaj je natanko . . ." je zajecljal. Na srečo je tramvaj prav takrat peljal mimo neke cerkve. "Natanko sedem minut čez pol," je dokončal in se globoko oddahnil.

"Potlej moram poiskati taksi," je dejala in vstala. "Ali vas smem prositi za ime in vaš naslov, da vam vrnem posojeni znesek?" Spet si je moral beliti glavo. Ime je že imel, celo lepo ime: Pavel Gartner. Z naslovom je bilo pa težko, odkar so ga danes zaradi neporavnane najemnine postavili pred vrata . . .

"Morebiti bi lahko sam prišel po denar?" je predlagal. Oklevala je. "Tega ne morem zahtevati od vas, saj . . ." Na lepem se je pa nečesa spomnila: "Jutri bom povabila majhno družbo na čaj. Ali ne bi hoteli biti tudi vi moj gost?" Hitro mu je izročila prav majhno posetnico, potlej je pa izstopila in še preden se je zavedel, je že izginila.

Kljub temu, da so ga postavili iz stanovanja na cesto, je imel pa še kar srečen dan. Poslovni razgovor je potekel proti pričakovanju izredno ugodno. Vsekako se mu pa sreča kljub temu ni na široko smejala.

"Pridite čez nekaj tednov!" S temi besedami ga je ravnatelj odslovil.

Čez nekaj tednov! Težak problem, če človek nima strehe nad glavo in ne beliča v žepu. Toda, če je človek tako mlad in že nekaj ur tako neznansko zaljubljen, in če prihaja v deželo še pomlad, potlej se da v ne preveč hladnih nočeh na klopi v parku čudovito sanjati. Sanjati o bodočnosti, o ljubljeni ženi in o obeh skupaj. Že jutri jo bo spet videl! Šele jutri!

Ni ga strpelo tako daleč od nje, mahnil jo je proti njeni vili, saj je imel naslov na majhni posetnici. To je bil pravcati gradič, okrog njega se je pa košatil velikanski park. Tukaj torej je stanovala princesa, za to, z bodežo žico zavarovala železno ograjo, sredi teh gredic in grmičev, ki so se že zdaj, kakor na prvo povelje pomladi, bohotno razcveteli.

Težka misel mu je legla na srce. Ali naj pride jutri k njej praznih rok? Ali se ne bi spodobilo, da bi ji prinesel šopek cvetlic? Toda od kod naj jih vzame?

Razgledal se je. Daleč okrog ni bilo videti žive duše, kajti sprehajalci niso nikoli zašli v ta okraj. Ni dolgo premišljal: spretno je skočil čez visoko ograjo, po prstih se je plazil po škripajočem pesku. S trepetajočim srcem je iz vejic španskega bezga sestavil prekrasen šopek. Potlej se je previdno vrnil. Na lepem mu je pa kar kri zastala, kajti zaslišal je lajanje psov, ki so z velikimi skoki dir-
jali proti njemu. V posledn
trenutku se je zavihtel čez o
jo. Le čudež ga je rešil, d
ni nataknil na bodečo žico.
da zdaj je bil na varnem
svojih rokah je držal dišeče
jice.

"Oh, ti čudoviti cvetovi!"
rekla lepa, mlada dama, n
se smehljajoč, ko ji je drugi
izročil šopek. In njen hv
ni pogled ga je bogato pop
za prestani strah.

Bil je v prijetni družbi s
dobro vzgojenih ljudi; nob
izmed njih ni pozabil gostit
ci prinesti cvetlic. Posebno
zornost je pa posvečala n
vemu španskemu bezgu; s
je prinesla vazo in zmerom
va očarana občudovala t
cvetove.

"Pridite spet kmalu!" g
vabila ob slovesu.

Tako je postal redni gost
majhnih družinskih prired
in zmerom je prinesel s s
krasne cvetlice. Vendar
zdaj ni tako težko dobil k
prvič. Odkril je namreč
lestvo, po kateri je udobno
zal čez ograjo in tudi psi g
so nič več nadlegovali.

Med tem časom so pa m
tudi tedni, ki je o njih go
ravnatelj. V nekaj dneh
lahko nastopil službo in p
bo lahko svoji princesi pov
vse tisto, kar so doslej izd
samo njegovi vroči pogledi.
potlej ji bo lahko tudi pri
od kod so bile vse tiste cvet
ki jih v revščini ni mogel k
ti. Ali mu bo oprostila?

Še poslednjič je tvegal
nočni pohod, toda prav to p
imel smolo. Ni mogel n
lestve in si je roko ranil ob
dečih žicah ograje. Spet s
na lepem pokazali psi, in ga
gnali v beg.

Žalosten in osramočen se
drugi dan pojavil v vili pra
rok. In zdelo se mu je, d
tudi njegovo princeso to bo
S pomilovalnimi pogledi je
zovala obvezo na njegovi ro

Sploh so bili tisti dan vsi l
je nekam potrti. Sobarica
primer je hodila okrog z r
obrobljenimi očmi.

"Kaj se je pa zgodilo??" j
sočutno vprašal.

"Gospodična mi je oči
strahovite reči," je pot
dekle.

"Zakaj?" je hotel vedeti.
še sama ne razumem," je
nala ubožica. "Sicer je t
popustljiva — snoči sem pa
zabila pristaviti lestvo k v
ograji in zapreti pse . . ."

Tedaj se je njegov obraz
jasnil; razumel je, da n
svoji princesi ničesar več
znati, ne svoje ljubezni in
drugega, saj že tako in tako
ve.

"Da, že dolgo vem, da me
bite," mu je odvrnila s svo
nežnim smehljajem, "ni mi t
treba šele zdaj pripovedov
Kajti obveza na vaši roki p
več kakor vse besede."

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane $6.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani že plačajo pri asesmentu $1.20 za tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za člane SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado	$6.00	Za Cicero in Chicago je	$7.50
1 tednik in	4.80	1 tednik in	6.30
2 tednika in	3.60	2 tednika in	5.10
3 tednike in	2.40	3 tednike in	3.90
4 tednike in	1.20	4 tednike in	2.70
5 tednikov in	nič	5 tednikov in	1.50

Za Evropo je $9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto $..........

1) Ime.................................Čl. društva št. ....

Naslov ....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2)...................................Čl. društva št. ....

3)...................................Čl. društva št. ....

4)...................................Čl. društva št. ....

5)...................................Čl. društva št. ....

Mesto............................ Država..................

Nov naročnik........................Star naročnik..................